

Bijdrage Rene de Vries

Herman Isidoor de Vries
*17-10 -1902 Kota Radja
+17- 08-1942 Auschwitz

1939. Ik ben 7 jaar oud en ik loop aan de hand van mijn vader naar het Zuiderdiep. (Groningen) Het is zondagmorgen 1 september. Een groot aantal mensen staat het nieuws voor het 'Nieuwsblad van het Noorden te lezen'. Het is oorlog. Duitsland is Polen binnengevallen. De oorlog zal wel gauw voorbij zijn. Opgewekt lopen we naar huis. Ons kan niets gebeuren. Ik voel me veilig en geborgen.

Mijn vader werd in 1902 in Kota Radja, het huidige Indonesië geboren als zoon van een militair. Ze noemden hem Herman Isidoor. De familie, er was inmiddels een broertje bijgekomen, kwam terug naar Nederland in 1906. Ze woonden aan de Coehoornsingel in de stad Groningen. Mijn vader, Herman dus, ging naar de lagere school aan het Munnekeholm. Daarna volgde de Handels HBS in de St. Jansstraat. Ik heb zijn rapporten terug kunnen vinden en was verbaasd over de goede resultaten. Speciaal die van Geschiedenis, daar was hij erg goed in. Hij moet echter in de vierde klas van school af om de zaak, de groothandel in stoffeerdere materialen, over te nemen. Dit i.v.m. ziekte van zijn vader. Het pensioen van de Indië jaren was niet voldoende voor vier mensen, om van te leven. Hij was toen net 18 jaar. Hij trouwt in 1929 met Saar van Gelder en koopt het huis aan de Coehoornsingel no. 61. Daar wordt mijn broer Bob in 1930 en ik in 1932 geboren.

Toen in mei 1940 de oorlog in Nederland uitbrak ontstonden er heftige discussies. Wat moeten we doen: Herman is dan 37 jaar, en we denken nog naar Engeland te kunnen vluchten. Mijn Grootvader heeft toen een huis in Aerdenhout gehuurd. En Waarom? Wel, dat ligt nl. achter de waterlinie. (verklaar). We gingen er vanuit dat hier door de opmars van de Duitsers dusdanig vertraagd zal worden dat wij nog tijd genoeg zullen hebben om een schip te vinden wat ons naar Engeland zal kunnen brengen. In IJmuiden aangekomen echter blijkt de haven geheel verspert. Het is dan ook een ietwat naïeve gedachten gang die nog stamt uit de eerste wereldoorlog.

Terug in Groningen, het is Januari 1941. Met de registratie van de Joden wordt begonnen. Fase één van de vernietiging wordt gestart. (REGISTRATIE) We moeten een formulier halen bij de Joodse Gemeente á raison van f. 1.--. Wie van Joodschen bloede is, wordt nauwkeurig omschreven.

Fase twee (ISOLATIE) begint een jaar later in 1942. In Mei van dat jaar wordt de Jodenster verplicht. Ook wordt onze zaak geliquideerd en ons huis wordt verkocht en al onze bezittingen in beslag genomen. Je moet opgeven hoeveel contant geld je bezit, zodat je ook financieel geen enkele mogelijkheid meer hebt. We moeten verhuizen naar de verlengde Feithstraat in Groningen. De fuik wordt aangehaald!

Fase drie (CONCENTRATIE). Begint in 1942. Herman krijgt een oproep dat hij zich op 10 juli om 11.00 uur 's morgens op het hoofdstation in Groningen moet melden. Hij zal naar een werkkamp in Nederland gebracht worden, waar hij te werk zal worden gesteld om met vele anderen 'de ontginning van de heide' ter hand te nemen. Hiertoe moeten alle Joodse mannen gekeurd worden, hetgeen een farce blijkt te zijn want zelfs de zieken en bedlegerigen worden goedgekeurd.

Op Vrijdag 10 juli is het dan zo ver. Om 11.00 uur moet hij zich melden bij het station in Groningen. Het afscheid was daar. 'Saar', zegt Herman...Ik red me wel ik hoop dat jullie allemaal flink zijn en na de oorlog zien we elkaar weer terug! Om 2 uur vertrekt de trein naar Westerbork. We zien de trein voorbij rijden, maar kunnen mijn vader hierin niet ontdekken.

Wel herinner ik mij heel goed het vloeiend applaus wat met de trein meereisde als een golf van sympathie vanuit de stad Groningen die afscheid nam van zijn Joodse inwoners. Mijn moeder stond te huilen. En dat was het laatste van mijn vader.

Op woensdag 15 juli 1942 vertrok de trein uit Westerbork naar Auschwitz en drie maanden later duiken we onder, mijn moeder, mijn broer Bob en ik. De onderduik is een verhaal op zich.

In Mei 1945 worden we eindelijk bevrijd. Mijn moeder, mijn broer Bob en ik duiken weer op. Na de vreugde kwam de desillusie. Kwam er iemand terug van onze familie ... Niemand kwam terug, ook mijn vader niet. Ja toch... Tante Saar kwam terug.

Het 28 jaar later. Het is een zondagochtend in juni 1967. Ik wandel met mijn jongste zoon 'Roben' van vijf om de gracht voor ons huis. Het is 11.00 uur en de Gereformeerde kerk gaat uit. Een eindje verderop gaat de Katholieke Kerk uit. 'Wij zijn bij de zwemclub' hè pap zegt mijn jongste zoontje plotseling. Hij heeft het goed gevoeld. In gedachten was ik bij die zondag morgen in 1939.

In de archieven van mijn verkreukeld gevoelsleven zoek ik wanhopig naar dat veilige gevoel uit een reeds lang vervlogen tijd.

Registratie .....Formulier...
Isolatie.....Dragen van de ster...
Concentratie.....Verzamelen in Westerbork...
Deportatie.....De trein naar Auschwitz...
Eliminatie.....De Gaskamers! Einde.

Tsejena Nisnotecha Tsetsoeriem Betsor Hachajiem. Omein...

Moge zijn ziel opgenomen zijn in de bundel des levens. Omein...